

REDACȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERTIUNILE:
de tip garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sânt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul II.

Număr de Duminecă

Nr. 18.

3/15 Maiu.

Binecuvântată să fi în veci sfântă zi de 3/15 Maiu!.. Tu ești mărturia reinvierii noastre naționale, tu ai văzut bucuriile fără de seamă și durerea nemărginită a mult încercatului popor român!..

Valurile ce au dat peste noi ne înmormântaseră. Ajunseserăm necunoscuți în lumea mare. La 3/15 Maiu 1848 ne-am arătat însă în strălucire.

Robi am fost, că n'aveam unde să ridicăm altar neamului nostru, și la 3/15 Maiu am scuturat cu atâta măreție lanțurile, că înșiși dușmanii noștri uimiți au rămas.

De glie am stat legați, și la 3/15 Maiu luat-am în stăpânire lanțurile mănoase și vaile încântătoare lăsate nouă de strămoșii noștri, cei-ce lume biruieră și împărății mari întemeiaseră...

Nevărstnici ne-am crezut, și pe „Câmpul Libertății” bărbați eroi ne-am dovedit. Jurământul dela 3/15 Maiu 1848 părintii și frații noștri cu sfințenie l'au păzit, ear' sângele ce cu atâta îmbelșugare l'au vărsat, ca preț l'au dat pentru-ca în țară liberă ca cetățeni liberi să trăim, și nimeni cu viclesug să nu se ridice de-asupra altuia!

Slăvit să fi și tu, Blajule, care ai adăpostit la 3/15 Maiu 1848 între zidurile tale pe cei mai înțelepți și pe cei mai viteji Români! Pe Șaguna, vladicul Sibiuului, care cu atâta dragoste se apropiase de vladicul Leményi... pe dăcelele graitor Barnuț, pe Iancu, care ajunse „Rege al Mușților”, pe Popa Balint dela Roșia și atâția alții, despre cari cetim lucruri ca dintr'o mândră poveste...

Peatră nu s'a ridicat nici pe locul de unde Barnuț a cuvântat poporul, nici unde s'a rostit jurământul sfânt...

Tu, Blajule, ești însă singur o peatră, care a neamului mărirea o înfațișezi... Fiecare palma de pământ din cât cuprinzi, loc sfințit este, și dacă vitregimea vremurilor nu lasă, ca nepoții și strănepoții celor dela 1848 ca la mânăstire de minuni făcătoare să se apropie de tine, Blaj slăvit, în sufletul nostru aprinde-vom în ziua de 3/15 Maiu flacăra iubirei de neam și închinăciune vom trimite din toate departările către tine Blajule pururea mare.

Marea ta biserică nu este numai catedrala celor de legea unită, ci altar sfânt unde Românii de amândouă credințele frație au jurat... Să fie frați nu în fătărie, ci frați în Christos, frați Români!..

Ear' dacă pieața ta mare stă încă tot pustie, fără piatră și bronz care să vestească minunile ce s'au săvârșit acolo înainte cu jumătate veac, veni-vor și zilele de aur ale Românilor, când earăși, ca adineaori cu mic și mare, sărac și bogat, aduna-ne-vom să serbăm cu neîntrecută măreție ziua de 3/15 Maiu.

Câmpul-Libertății este nu parte din hotarul Blajului, ci patria libertății neamului românesc, pentru-că întâia oară aici s'a rostit de către Români

cuvântul libertate, aici s'a pecetluit frăția tuturor Românilor și dorului tainic de neatarnare întâia oară aici i-s'a dat vestmânt...

Și cât vor curge valurile celor două Târnavă, despre a Românilor țării vor îngâna, măcar de s'ar descarea asupra noastră tot foc și pară...

Nu poate fi altfel. Pentru-că dacă mult am știut răbda, am dovedit că ne și știm bate fără frică... Și după potolirea luptelor, prin cari atâtea văi în morminte scumpe s'au prefăcut, ca oameni cumiți de lucruri înalțătoare ne-am apucat... Puține neamuri se pot lăuda că a doua zi după-ce au scuturat lanțurile sclaviei, au făcut minuni de vitejie, ear' după-ce a încetat războiul, pacea a folosit-o spre obștească fericire!

Noi ne putem lăuda. Iobagii de ieri au luptat ca un popor, care par'că nu jug a purtat, ci pururea tot cu arma în mână a trăit. Ear' când am fost chemați să luăm parte la roșul mare al conducerii statului, deșteptăciune și hărnicie am dovedit chiar alături de fiii neamurilor înainte vreme singure cărmuitoare... Altor popoare le-ar fi trebuit trei genunchi de cămășă până să ajungă din robi la înflorire în care ne-a găsit nefericirea dela 1866... Și dacă vântul aspru ce a urmat de aci încolo ne-a ofilit, e numai pentru-că am căzut în păcate cari au adus și căderea străbunilor noștri romani: oarba neamire, despre care bardul nostru național se tânguia chiar la 1848.

Azi stăm par'că oboșiți. Sântem ca-și-când nu ne-am mai recunoaște obârșia...

Nădejde mare avem însă că nu istoveala a pricinuit această stare, ci numai împregiurarea, că unii dintre noi uită jurământul celor dela 3/15 Maiu 1848 și socotesc poate că legătura de atunci e firească să slăbească în măsura ce se răresc rânduile veteranilor...

Nu se poate însă, ca luptătorii de azi să desmintă pe cei dela 3/15 Maiu 1848... Ieri încă, ei erau uniți și purtau lupte, că lumea întreagă cu laudă-i acoperea...

Să fi perit oare vitejia lor și dragostea frățescă se fi slăbit, încât după jumătate de veac dela sfânta zi a reinvierii naționale noi să ne simțim ca în preajma unei sfășietor de dureroasă înmormântare?!

E cu neputință, ca astfel să fie, ci noi salutăm marea zi cu mângâierea, că prăznuirea ei va aduce în sufletele învrăjbite pacea și dragostea, în cei slabi va vârsa putere, în cei tari îndemna să pornească din nou la luptă națională înalțătoare, ca astfel în veci-vecilor ziua de 3/15 Maiu să rămână sărbătoare mare și binecuvântată.

Russu Șiriana.

Serbarca de 3/15 Maiu. „Tribuna” din Ibiu de azi, 29 Aprilie (11 Maiu) a publicat o convocare de următorul cuprins: În vederea, că la 3/15 Maiu a. c. se împlinește o jumătate de veac dela marea duna de pe „Câmpul Libertății” a Românilor din 1848, în care s'a proclamat în mod sacru și solemn crezul nostru politic, e care îl mărturisim și azi; și în firma onvingere, că răspundem unei dorințe generale, reclamate de opinia publică și sentimentul obștesc al poporului nostru: convocăm prin aceasta, la Blajiu, pe ziua de 3/15 Maiu 1898 o adunare publică de popor în scopul de a celebra în mod festiv memoria acestei epocale adunări a părinților și străbunilor noștri. — Convocarea e provăzută cu peste o sută de subscrieri.

DELEGAȚIUNILE. Mercuri 11 Maiu, la amiazi, M. Sa domniitorul nostru a primit în ședință sărbătorească, cele două delegațiuni, austriacă și ungară (compusă fiecare din 60 membri: 40 din dietă, ear' 20 din casele magnaților) într'o mare sală a palatului din Buda, fie-care deosebit, dar imediat una după alta. Presidentul fie-căreia a rostit o vorbire omagială către Monarhul, la care M. Sa a răspuns întocmai și uneia și celeilalte.

Din vorbirea M. Sale cuvântul primit cu cea mai mare bucurie de către toți delegații, și de sigur și de către toate popoarele din monarhie, este că stăm în „legături din cele mai bune” cu toate statele, ear' „mai ales cu statele învecinate”.

În ședința de deschidere, ce o ținu fie-care delegațiune, în prima zi a întrunirilor, adică Luni, delegatul austriac Kienemann (din partidul german-poporal) a făcut în delegațiunea austriacă următoarea declarație:

„Situția interioară a Austriei și legăturile dintre cele două jumătăți ale imperiului sunt în vremea de față atât de clătinate și întunecate, încât de astă-dată chiar lipsește ori-ce temelie solidă pentru o rezolvire parlamentară a bugetului comun.”

Din cauza aceasta partidul german poporal numai cu rezervă va lua parte la debaterile delegațiunei.

La această declarație s'au alăturat încă doi delegați: Drul Pergelt, în numele partidului german progresist, și Axman, în numele partidului creștin-social.

Chestia națională în Camera Română.

București, 11 Maiu n.

De câteva zile cele mai grave svorniri circulau cu privire la chestia națională, care ear' ar fi fost — „trădată”. De astădată... cu documente. Se spunea anume, că dl Sturdza, pentru a intra în bunele grații ale lui Bánffy, ar fi dat acestuia acte din minister, ear' pe baza acestor acte ministrul de culte maghiar vrea să închidă acum gimnaziul român din Brașov... Unele ziare scriau, că gimnaziul a și fost închis, și toate conchideau, că după această „trădare” dl Sturdza o singură zi nu o să mai stea la putere.

Se aștepta numai ziua „desvéliri-

lor”. Ziarele de Sâmbătă seara spun-neau că Luni se va și face interpelare. Promiteau toate lucruri sensaționale.

Până unde mergeau cu agitațiunea în giurul acestei afaceri, se poate judeca și din următoarele rînduri ale unui ziar opozițional:

„Un rege, — rege care se intitulează al României — a consimțit la acest act de trădare națională. Si dacă el are cel puțin scuza, că nu este Român, ca să poată fi în-suflețit de aceleași sentimente ca și noi, e o adevărată rușine ca un Român, primul-ministru al Regelui trădător de neam, să se facă obiosul complice al intereselor personale și naționale ale acestuia”.

Ear' mai departe:

Opiniunea publică se mărginește a protesta în mod discret, noi predicăm în desert, ear' Regele continuă să ne vîndă interesele, să ne palmuiască sentimentele cele mai nobile, să ne sărăcească și să moară pe tron, lipsit de emoțiunile pe cari revoluțiunea — cel mai sfânt dintre drepturile popoarelor — le dă suveranilor de soiul ungurului regese din București!

Ziua de Luni a trecut însă fără ca poporul să se revolte.

Din contra, nici măcar n'a avut curiozitatea să meargă la Camera.

Așa, că eri dl Take Ionescu, fost ministru conservator, a putut să-și anunțe în liniște interpelarea, care sună astfel:

„Interpelez pe dl prim-ministru și ministru de externe asupra următoarelor puncte:

„Cunoaște d-sa urmările unor declarațiuni pe care le-a făcut în sala Orfeu la 25 Septembrie 1894?

„Și dacă le cunoaște, crede d-sa, că mai are destulă autoritate ca să poată sta în capul guvernului?

Di D. Sturdza a declarat, că va răspunde îndată.

Interpelatorul și-a desvoltat deci interpelarea, cautând să pună în evidență trădarea. Di Sturdza ar fi tradat adevăc sfânta cauză națională denunțând la 25 Septembrie 1894 pe dl Take Ionescu, că a dat dincolo bani, ceea-ce aflând guvernul unguresc, acum amenință să închidă gimnaziul din Brașov.

Cât despre documentele pe care d'o săptămână le așteptăm cu toții, ele au fost: articolul de Sâmbătă al ziarului „Tribuna Poporului” și copia unei adrese a lui Wlassics, care oferă gimnaziului subvenție și pune în vedere, că dacă Eforia nu se îngrijește să dispună de bani destui, ci primește dela un stat străin, va închide gimnaziul.

Eată „revelațiunile de o extremă gravitate” cum le numește „Timpul”.

Foarte liniștit, dl Sturdza a răspuns următoarele:

Di Tache Ionescu a venit cu două documente. Nu pot garanta autenticitatea și exactitatea lor; le iau așa cum sunt. Voi aduce fapte concrete, reamintiri din trecut. Unul din documente face istoria materială a liceului român din Brașov. Istoricul așa cum este făcut de actual unguresc, este extras din istoria Transilvaniei

și din discursurile dlui Maiorescu din 1875, precum și din discursul rostit de dl Maiorescu cu ocazia mării subvenției liceului român din Brașov.

Când o chestie importantă se discută în plin Parlament, se admite că ea nu poate rămânea secretă.

Dela 1876, a spus dl Tache Ionescu, subvenția liceului român din Brașov, nu s'a mai înscris în budget, într'un capitol special și nu s'a mai trimis fățiș, ci în mod secret. Și aceasta guvernul unguresc, a adăugat dl Tache Ionescu, a aflat-o tot din discursul meu dela Orfeu.

Am recitat și eu discursul meu dela Orfeu, dar' n'am văzut nimic așa ceva...

Citește apoi declarațiile contelui Kálnoky, ministrul de externe al Austro-Ungariei, în situul delegațiilor, la 7 Septembrie 1894, relativ la subvenționarea școalelor confessionale române din Transilvania de către guvernul român și de care ministrul *favorează știință dela* chiar guvernul de pe atunci al României, de sub presidenția d-lui Lascăr Catargiu și din care făcea parte și dl Tache Ionescu.

Prin urmare, n'am afirmat nimic, continuă dl Dim. Sturdza, ci am arătat cum guvernul unguresc avea știință, că guvernul român subvenționează școalele române și bisericile române amenințate de a fi închise din lipsă de fonduri, și aceasta chiar dela guvernul român, presidat de dl Lascăr Catargiu.

În discursul meu dela Orfeu am arătat numai câte-va condeie, cari s'au dat unor persoane, ca dl Diaconovici, pe atunci director la ziarul „Dreptatea” din Timișoara, iar acum directorul „Enciclopediei române”, în care se susține teoria lui Hunfalvy și a lui Rössler.

Parlamentul roman a votat în 1875 o lege specială cu privire la subvenția liceului din Brașov, lege care a motivat legea ungurească. Guvernul unguresc mai putea ști și din actele sinoadelor ardelenesti. Acolo era vorba de averea ce posedă aici bisericile. Nicolae din Brașov, încă din 1884, care a fost înzestrat cu bani și moșii de Voivodă țării. Prin urmare, guvernul unguresc știa încă din 1884 de subvenționarea școalelor române de peste granițe.

Dl *veva* nu s'a mulțumit înse cu atâta, ci insista ca să se mai dea lămuriri.

Dl Sturdza răspunde arătând, că în bugetul pe 1894 și 1895 figura o sumă de 38.000 pentru biserica sf. Nicolae din Brașov și că, în urma asigurărilor și explicațiilor pe cari le dăduse guvernul român conservator din 1894 guvernului austro-ungar, acest din urmă era în măsură a cunoaște tot ce-l interesa în această

chestiune și nici nu mai avea trebuință de alte informațiuni.

Pentru a fi deplin liniștiți, membri de ai minorității cer înse ca l Sturdza să declare, că anume *de n'a dat nimeni informațiuni*. Făcând aceasta, îi vor cere scuze că 'la atacat.

În mijlocul unor ovațiuni entuziaște, dl Sturdza, asigură opoziția că *a dat nimănui nici un fel de informație în această afacere*, ceea-ce determină apoi pe dl Al. Marghiloman, junist și fost ministru conservator, să ee îndată *satisfacție verbală dlui D. Sturdza*.

Sunt înse sigur, că ziarele ce or fi apărut azi dimineată, vor consta unanim că „D. Sturdza a reasdrobit”, și că „zilele guvernului rădător sunt numerate”.

Să nu vă mire. Așa se serie ici. Vorba usitată: „De ce-i opoziție? Să combată!”.

TINERIMEA DELA 1848.

Norii cei negri pe orizontul patriei sosind dela apus, în urma revoluțiilor din Paris (februarie), Viena (13 Martie) etc., se îngroșau din ce în ce tot mai tare; fulgerile se împrășteau și tunetele durduiau tot mai cu grosul. Tempestatea îngrozitoare ce se apropia era inevitabilă.

Si Românii în acele momente critice și fatale, ce făceau? Ei stăeau uimiți, în zăpăceala cea mai competă, neștiind ce să înceapă, de ce să se apuce.

În această confuziune generală, eată că o inspirațiune divină, o idee a tinerimii studioase sare într'auto-rul nației, arătându-i calea, pe care să apuce, ca să ajungă la ținta dorită, unica salutară. Tinerii canceliști din Murș-Oșorheiu, fie în mod instinctiv, fie conduși de exemplul altora, se părăsesc de țară, că pentru fixarea și unificarea națiunii române iașă cu evenimentele iminente, ar fi neapărat de lipsă ținerea unei adunări generale, a unui congres național român și anume: la Dumineca Tomii în Blaj.

Această idee fericită, spriginită și de alți bărbați naționali, ca un fulger străbătut țeara întregă dintr'o margine într'alta, intimpinată fiind prețutindenea de aprobarea generală a Românilor, cu o mică excepțiune numai a celor inteligenți, cari, crescuti

între Maghiari și molipsiți de utopiile lor, necunoscând adevăratele interese române, erau mai mult adicți acestora.

Nu pot, nu se cuvine, cred, să nu amintesc la acest loc și numele acelor tineri, canceliști dela tabla regească din Murș-Oșorheiu, cari cei dintâi au conceput ideea unei adunări naționale a poporului român în acele timpuri de o generală mișcare și cari, ca niște apostoli, umblând între popor, răsbatând vâile și satele cruciș-curmezis, l'au deșteptat și îmbărbătat la luptă pentru existența sa. Acei tineri, după Papiu Ilarian au fost următorii: Avram Iancu, Samuil Poruț, Tordășan, Tobias, Frâncu, Ioan Pinciu, Petru Roșca, Bota, Ioan Mărginean, Vasile Vesprimian, Alexandru Papiu și alții, la cari cum zisei, se mai adaugă încă și fericii: Aron Pumnul, Ioan Butean și Florian Miches, aceștia ca niște aprigi spriginitori ai canceliștilor.

Si aproape toți tinerii aceștia erau din cei ce mai înainte studiaseră la Cluj în periodul menționat mai sus, dar' durere, ei toți, afară doară de unul, după știința mea de mult o dăhnesc în siul pământului.

Durmiți în pace, fi bravi ai națiunii române, cari ați știut însufleți poporul român de ideea romanismului! Voi vi-ați făcut datorința cu prisosință, dela voi și cei de azi ar putea lua exemplu de imitațiune. Durmiți, dară, durmiți în pace, posteritatea ve va binecuvânta și numele voastre se vor rosti pururea de cătră urmașii vostri! *)

Din ticăloșiile postei

(Carte cetire).

La ce vreme înțelegem ziarul nostru, la ce vreme și avem a ne lupta cu tot felul de pedeci și neplăceri din partea postei. Deoarece înse în orice-care întreprindere la început lucrurile nu merg și nu pot merge toată străună, multe neîntâlnind de cari se plângeau abonații noștri în fața noastră, silindu-ne a fi din zi în zi tot cu mai multă băgare de seamă întru expedarea foilor. Știam noi și atunci în primele luni și ne convinserăm, că posta și numai posta e de vină la multe din plângerile acelea. Obiecinuți înse cum suntem în Ungaria a răbda multe de toate, am tăcut vreme îndelungată.

Când înse noi ne deservirăm în expedarea

*) Nicolae Popoa: Memorialul Arhiepiscopului și Metropolitului Andreia baron de Șaguna p. 47.

ziarului într'atâta încât nu ne puteam împuța aproape nimic, ear' plângerile din partea abonaților noștri nu numai că nu încetau, ci dimpotrivă mereu se înmulțiau, era dovedit, că posta ne face într'adins, par'că la porunca de sus, neplăceri atât noue aici, cât și abonaților noștri, ca astfel să le strice pofta acestora de a mai abona ziarul. Ne venea în fiecare zi îndărăpt numerile adresate la persoane, cari se abonasează prin scris, ba și plățiseră chiar prețul; ear' pe fâșia adresei era lipit un petec de hârtie d'al postei, cu următoarele cuvinte în ungurească și franțuzească: „a plecat!”, ori: „nu primește”; sau scris: „nu vrea”, ear' ea adăos la fiecare de acestea încă vorba ungurească: „vissza”, (înapoi!).

Așa mergeau lucrurile săptămâni și luni întregi, până am început a scoate și noi din când vorba împotriva nerânduilor dela postă, provocându-ne la fapte și scrisori sosite dela abonați. Când gluma se îngroșă prea de tot, ne-am dus cu un cas de acestea să ne plângem chiar la directorul postei, care ne-a făgăduit, că pe respectivul postăș il va îndruma la ordine. Făcând-o aceasta ori ba, nu știm; destul că ticăloșiile nu încetează, căci căcă am prins ear' pe unul (poate al zecelea cas) cu fapta proaspătă. Eacă ce s'a întâmplat:

Căpătam noi, timp de vre-o zece zile d'arendul, înapoi dela postă foaia, ce o expedăm abonatului nostru, mult st. domn Trifon Mielca, protopop în Satul-Nou, fiind earăși lipit pe adresă petecul de hârtie cu vorba tipărită în ungurește și franțuzește: „a plecat!”, prin urmare, zice: „înapoi”. Am scris îndată dlui protopop, întrebându-l cum stă treaba; și eată ce ne răspunde d-sa pe carte postală cu data de 11 Maiu:

„Eu n'am retrimis foaia „Tribuna Poporului”; nu știu nimic de aceea. M'am mirat, că nu mi-se trimite; cugetam, că de aceea nu mi-se trimite fiindcă n'am solvit... sunt bolnav de 4-5 luni... Binevoiti a-mi trimite foaia și mai departe... Am scris și la posta de aici”. Ete...

Așa-i, că l'am prins și pe postășul de la Răva-Ujfalu pe fapta proaspătă? Ei, cum să'i zicem isprăvei postășului? Ce name proțrivit să'i dăm? Cum să pețuim? Nu-i așa că e ticăloșie. Ce încredere poți avea într'un slujbaş, care așa lucruri face? Na merită el oare pedeapsă aspră? Și noi cum vom fi oare despăgubiți?

Se înțelege, cam încă azi ne vom duce la dl director al postei de aici, să'i arătăm earăși ce slujbași minunați are oficiul postal. Ear pe stimații noștri abonați i rugăm să ne facă cunoscut ori-ce neorânduială în primirea foaiei; că acum vom da de gol fiecare cas deosebit îndată ce vom căpăta știre.

Poesii populare.

(Din Banat.)

Mândră ochi ca și la tine
Nu-s în sat la noi la nime.
Ochii și spincenele
Ți stau chita ca penele.
Țucu-ți mândră ochii tîi,
Că frumos te uți cu ei.
Țucu-ți mândră gura ta,
Că frumos vorbești cu ea
Așa-i mândra mea la gură.
Ca roaua din bățatură.
Așa-i mândra mea la buze
Ca roaua din curuzuze.
Și așa-i mândra mea la față
Ca roaua de dimineată.

Mândruliță din Bănat
Nu gândi că te-am lăsat,
Că ești floare de bujor
Nu te las până când mor.
Mândruliță eu dor mult
Pleacă-ți gura s'o sörut,
Că-mi ești dragă de demult.
Și-așai mândră dragostea
Potrivă cu frigura.
De frigură te cetești (??)
Ear' de drag te prăpădești.
Dragostea nu are leac
Că și popii de ea zac.

Ăsta-i dorul dela Viena,
Și pe mândra o chiamă Lena.
Ăsta-i dor din România,
Și al mândrii nume-i Maria.

Mândra care mi-e draguță
Mi-e dragă chiar de micuță,
Mândra care-mi este dragă
Cu mine nu-și face treabă,
Nici în seamă nu mă bagă.
Mândruliță derul tîu,
E legat de capul meu,
E legat cu ață neagră,
Ca să-mi fi până mori dragă.

La fagul de lângă cale
Zace badea de lungoare,
Dar' nu zace că e rău
Făr' zace de dorul tîu.
Câte doruri am iubit
De toate m'am izbăvit,
Dar' de dorul ce-l iubesc
Nu pot să mă izbăvesc.

Dragu-mii codrul cu lemne
Și mândra neagră 'n sprincene.
Place-mi floarea de briboi
Și mândra cu buze moi.
Place-mi boabele de mură
Și mândra mică la gură.
Dragu-mii ceriul cu soare
Și ea mândra 'n șezătoare,

Dragu mii cerul cu lună
Și eu mândra împreună.
Adunate de George Munteanu, din Vranieu

Frunzuliță de pe cale,
Scobori mândră mai la vale,
C'am o vorbă de-a 'ntreba:
Mai iubime-om noi, ori ba?
Dacă noi nu ne iubim,
Vorbe slabe să n'avem!

Fă-mă doamne ce mi'i face,
Fă-mă floarea rugului,
În coarnele plugului,
Unde-s boii rîndesei *)
Și plugarii frumușei!

Toate pasările dorm,
În grădină l' Alion,
Numai una n'are somn,
Și zboară din pom în pom
Și strigă pe Alion:
Alioane! Alioane!

Iaz eși-mi-ți tu din cătane,
Că toți feciorii se însoură,
Și fetele se mărită.
Însoare-se și se mărite,
Că tot care-o fi a mea,
Știu, că nime nu mi-o ia.

Câte flori pe deal înflor,

*) De rînd

Toate mie-mi plîng de dor,
Ce fecior și nu mă 'nsor!
Ba eu zeu nu mă însor,
Că de mândră nu mi-e dor,
Că am trei mândruțe 'n sat
Una 'n deal și una 'n vale
Ear' una în drumul mare
Care-mi rupea inima-re *).
Ea mi-o rupe ea mi-o leagă
Cu 'n firuț de ață neagră

La cruciulița de piatră,
Îi „mândruța” îngropată.
Sus în virfu crucii ei
Cântă două pasărele.
Una cântă pasărește,
Una cântă și-o jelește,
Ear mândruța putrezește
Și nime nu o jelește,
Numai Ion,
Cu capul gol,
Și Petru cu sîrmă neagră,
Că lui i-a fost ea mai dragă!

Mândruță unde te duci?
În cătrînță și 'n păpuți?
— La grădina cu lăptuci,
C'acolo-s dragoste dulci!

(Culese de „Frunzuliță din Bănat”)

*) nu se adaugă pentru rimare.

3/15 Maiu 1848.

Încă dela începutul lui Aprilie episcopul Lemény și consistoriul din Sibiu trimisese convocări protopopilor pentru întrunirea din 3/15 Maiu.

În așteptarea acestei zile discuțiunile în privința chestiunii unirei deveniau și mai aprinse.

Lucru vrednic de însemnat în discuțiunile se au urmat după întrunirea pregătitoare de la Dumineca Tomei, este schimbarea de atitudine a gazetei lui Cipariu: „Organul României.”

Această foaie căuta să demonstreze că merit foloase în unire. Acum se abate de la această linie de purtare și declară că, după realitatea lucrurilor, Românul este și va fi în drepturi politice, ori ce schimbări se vor produce din partea Ungurilor, adică ori de va fi unire, ori de nu va fi. Trebuie dar' ca Românii să lupte în primul rând pentru emanciparea nu personală ci emanciparea ca națiune română.

În timpul acestei ferberi generale de la Dumineca Tomei (30 Aprilie st. n.) până la 15 Maiu, Ungurii făceau toate chipurile de a sădămici adunarea ce avea să se ție.

Ear' pentru lumea cea mare se slujiau de lucruri și gazete, spunând aci că Românii sunt vinduși Rușilor, aci că au primit ordine secrete de la Viena, aci că vor să se despartă de coroana Austriei pentru a se uni cu principatele și a face Daco-România. Ce le păsa lor că se contrazic? Destul să calomnieze, căci, socoteau ei, va crede lumea lașii una din câte le spunem.

Acestea erau armele de luptă ale Ungurilor contra Românilor: calomnie, amenințare, corupțiunea celor slabi.

Dar' dacă au reușit sau nu, ne vor dovedi evenimentele ce urmează.

Guvernul unguresc nu putea acum, după ce acordase ținerea întrunirii din Maiu, s'o mai oprească. Voia însă să ia oarecari măsuri ca s'o paralizeze.

Știm că în adresa ce făcuse la timp episcopilor, guvernul spusese că întrunirea să se ție după cele două confesiuni. Episcopii însă făcuseră convocările pentru aceeași zi și pentru același loc. De aceea li-a trimis o scrisoare o instrucțiune cerând separarea adunărilor. Acum însă era prea târziu și „Gazeta de Transilvania” declară că acest lucru nu se poate întâmpla, pentru că aci nu e vorba de chestiune religioasă, ci de o chestiune cu totul politică și deci civilă.

Guvernul a recunoscut și el tardivitatea măsurii și a înștiințat pe episcopi, că se acordă ținerea unei singure întruniri, dar'

ei să fie direct răspunzători de ori ce desordine s'ar întâmpla. În același timp invită pe comandantul armatei din Transilvania, ca în ziua adunării să trimită la Blaj un număr de trupe îndestulător pentru a stăpâni mulțimea la un moment dat, cum și două tunuri.

Ziua fixată pentru întrunire era 3/15 Maiu, care cădea într'o Luni. După cum spune „Organul Național”, oamenii încep să sosească încă de Vineri seara.

Sâmbătă sosește episcopul Șaguna din Sibiu; ear' pe seară vine Iancu, Buteanu și alții din deosebite unghiuri ale țării, urmați de mulțime mare de popor.

Duminecă de dimineață piața cea mare a Blajului era înfășurată de lume. Cei trei tribuni de la Dumineca Tomei, adică Avram Iancu, Buteanu și Alexandru Papiu salutară poporul și începură a-i da consilii cum să se poarte la întrunire.

Dar' să ascultăm în această privință chiar pe unul din ei, pe Papiu Ilarian:

„Tribunii pe ordine salutară miile poporului, zicând: „Christos a înviat! Libertatea a înviat!” ear' miile răspundeau: „Adevărat că a înviat!”

„După aceea unul după altul ținură învătățuri politice despre cele ce au a face României în această adunare mare.

După aceea se începu liturgia în biserica mitropolitană și intrară cu toții fără deosebire de confesiune. Această purtare atât de demnă în asemenea momente este o dovadă mai mult, că Românii au pus totdeauna mai pre sus naționalitatea de cât religiunea. Chiar episcopii au fost aduc mișcați și au simțit că trebuie să urmeze și ei pilda poporului. De aceea eșind în mijlocul mulțimei ei declarară că sunt frați, „frați nu din vre-o fătărie, ci frați în Hristos, frați români.”

Pe la 10 oare așa numita inteligență se adună în biserică pentru a se înțelege, căci nu erau pe deplin fixați toți ce atitudine vor avea în adunare și cu această ocaziune Simion Bărnuț rosti acel lung, dar' celebru discurs, în care arată drepturile Românilor și care a fost oarecum o direcțiune pentru desbaterile din zilele următoare.

Discursul începea astfel:

„Frați Români”,

„Cine să nu se închine înaintea înălțimei omeniești când se uită la această adunare măreață, care face să salte de bucurie inima fiecărui român bun și însușă respect și spaimă celor ce nu vor libertatea oamenilor și urăsc pe Români! Cine va mai pute zice că Românul nu dorește o stare mai fericită, că pe el nul mișcă nici versul cel dulce de libertate, nici chiar sentința de moarte care i-se prepară în adunările ungurești!”

„Ce judecați, Fraților? au dacă presimțesc rîndunele apropierea verei și a ernei,

și melele furtuna cea grea, și dacă unii oamii își spun mai nainte chiar și ora mî, o ginte întreagă să nu presimțită pericel ce o amenință, un popor întreg să stenemișcat ca piatra când îi bate ora ferrei, și să tacă ca un surd și mut când i-srage campana de moarte? Acesta ar fi lucru contra naturii și de tot cu nepută: inima Românilor a bătut totdeauna pen libertate și iacă-i vedem și acum cu ultimă bucurie cum s'au deșteptat și cu ce ire minunată s'au legat că nu vor măsuri, ca să-i calce în picioare alte nați; ei se adunară cu cuget de a-și reverca drepturile cari le uzurpă Ungurii, Seti și Sasii de sute de ani, și ca să-și ape de peirea viitoare acel drept nelustrabil, de care nici Gotul nu cuteză a se inge, nici Hunul cel sălbatic, nici Turculecredincios; ear' acum cei Unguri liber ne spun în față că vor să-l iee asăzîn epoca frăției și a libertății.”

Urbierea lui Bărnuț fu primită în aplause și meni nu mai luă cuvântul, iar' concluziunile lui fură primite în unanimitate. La 3 ore adunarea se desfăcu.

Îpă amiază la 5 ceasuri se țină o nouă conrință între inteligenți. La aceasta luară parți și episcopii. Se decisă facerea unei petiuni prin care să se ceară liberarea lui Micș și a altora, cari erau arestați pentru bestiiuni politice.

Isfîrșit sosi ziua 3/15 Maiu alăt de mult așteptată.

La 6 ceasuri de dimineață tot poporul se aunase la biserică și la această oră chia episcopul Lemény începu serviciul divin

La 9 ceasuri și jumătate fură chemați comarii guvernului, cosilierul Ludovic Szabó și cmitelul Bánffy. Ei citiră decretul guvernului prin cari se da autorizațiunea ținere adunării.

După aceea episcopul Andreiu Șaguna, ceti nstrucțiunile guvernului în privința întrunirii.

După ce fură citate aceste puncte ale instrucțiunii, comisarii se depărtară.

Acum se născu întrebarea: unde să se ție adunarea? Unii erau de părere să se ție în biserică și să între numai cei ce aveau drept. Bărnuț însă se opuse, zicând că toate desbaterile trebuie să se facă în câmp deschis la vederea și în auzul tuturor. Părerea lui fu admisă și plecară cu toții spre câmpia de sus a Blajului.

În frunte mergeau episcopii și înaintea lor stindardul național: vinăt, roșu, alb, cu inscripțiunea „Virtutea romană reînviată”.

Ajungend mulțimea în câmpie inteligența se așează în cerc în mijlocul adunării, ear' împrejur miile poporului împărțit în cete.

Ambii episcopi se proclamară președinți ai adunării naționale. Vicepreședinți se ale-

seră Simion Bărnuț și Gheorghe Bariț. Asemenea zece secretari: Timoteiu Cipariu, Ioan Popasu, A. T. Laurian, Dumitru Boreru, Iacob Bologa, Paul Dunca, Gheorghe Anghel, Ioan Bob, Petru Maniu și Ioan Bran.

Episcopul Șaguna fu de părere să se cheme și generalul Schurter, ca să fie față la rugăciunea ce se va face pentru împărat. Generalul veni și fu primit în lungi aplause. El ascultă rugăciunea și declarățiunea de credință a episcopului și rămase încântat de înfățișarea adunării. Nu se putu opri de a-și mărturisi admirațiunea pentru atitudinea demnă a Românilor prin aceste cuvinte:

„Am văzut multe adunări populare în deosebite țări ale Europei, dar' nicăiri n'am văzut o adunare atât de numeroasă, care se arate atâta serioșitate — ca aceasta”.

*

După plecarea comisarilor ședința se deschise.

Bărnuț supuse votului adunării următoarele puncte, cari se primiră în unanimitate în strigăte însuflețite de bucurie:

I. Locul unde s'a ținut această adunare generală a națiunii române transilvane se va numi pentru totdeauna „Câmpul libertății”.

II. Națiunea română declară că vrea să rămie pururea statornic credincioasă înălțatului împărat al Austriei și Mare principe al Transilvaniei și al Augustei case austriace.

III. Națiunea română se declară și se proclamă națiune de sine stătătoare și parte întregitoare a Transilvaniei pe temeiul libertății egale.

IV. Națiunea română depune jurământ de credință către împărat, către patrie și către națiunea română.

Iată formula jurământului:

„Eu.... jur în numele Tatălui, al Fiului și al spiritului Sfint, Dumnezeu cel viu, cum că voi fi pururea credincios împăratului Austriei și Marelui Principe Ferdinand I și Augustei Case Austriace, amicilor Maiestății și ai patriei voi și amic și inamicilor inimic, — cum că eu Român voi susține totdeauna națiunea noastră română pe cale dreaptă și leginită și o voi apăra cu toate puterile în conta ori cărui act și asupriri; nu voi lucra nici odată în contra drepturilor și a intereselor națiunii române, ci voi ținea și voi apăra legea și limba noastră română, precum și libertatea, egalitatea și frățietatea: pe aceste principii voi respecta toate națiunile ardeleni, poștind egală respectare dela dînsele; nu voi încerca să asupresc pe nimenea, dar' nici nu voi suferi să ne asuprească nimenea; voi conlucra

Unul dintre bărbații cari s'au devotat și au luptat pentru cauza neamului românesc în aceeași măsură de dincoace și de dincolo de Carpați, este Ioan Maiorescu.

El s'a născut la anul 1811 în satul Bucerdea lângă Blaj. Numele lui de familie era Trif, familie care sta în legături de rudenie cu familia lui Petru Maior și de aceea Ioan Trif luă mai târziu numele de Maiorescu. Familia Trif din Bucerdea era înrudită și cu familia Episcopului Samuil Vulcan din Oradea-Mare.

Studiile și le-a făcut în Blaj, Cluj, Pesta și Viena. Terminând studiile în anul 1836 Ioan Maiorescu a trecut în România, ca dascăl la școala elementară din Cerneț lângă Turnu-Severin, și apoi director la gimnaziul din Craiova, de unde a fost chemat la Iași ca profesor la seminarul din Socola. În anul 1847 Ioan Maiorescu ajunsse inspector al școalelor din Muntenia împreună cu Tr. Laurian.

În anul 1848 guvernul României îl trimise ca agent diplomatic la parlamentul din Frankfurt, unde printr'un memorial lucrat de densusul cerea: intervenirea puterilor centrale în cauza Românilor.

IOAN MAIORESCU.

În 1849 veni din Frankfurt la Viena, unde se alătură lângă deputațiunea națională compusă din Ardeleni, Bănățeni și Bucoveneni, spre a conlucra la emanciparea Românilor din Austria. După aceea se așeză pe cât-va timp la Sibiu, călători în munții apuseni adunând date relativ la faptele rășboinice servite sub conducerea prefectilor Avram Iancu, Simion Balint, Vlăduț și Acentie Sever, care le-a lucrat în formă de raporturi. „Dacă câți-va prefecti și tribuni, zice G. Barițiu, scăpară din prinsoare, și dacă unii nu-și perdură viața, meritul este în mare parte a lui Maiorescu.”

În anul 1850 primi în Viena postul de redactor român în la „Foaia legilor imperiale”. Ear' în anul 1857 întreprinse prima călătorie în Istria cu scop de a cunoaște pe Românii istriani. Din Istria se întoarse la Brașov, de aci trecu în Moldova, și în 1860, așezându-se în București, fu numit director al Eforiei școalelor și profesor de istoria română la Universitate. După-ace mai făcu o călătorie în Istria și alta la Berlin, se puse cu mare zel pe studiul istoriei, dar' moartea îl răpi deja în 1864 în 5 lunei lui Septemvrie.

după putință la desființarea iobăgiei, la emanciparea industriei și a comerțului, la păzirea dreptății, la înaintarea binelui unanimității, al națiunii române și al patriei noastre. Așa să-mi ajute Dumnezeu și să-mi dea mântuirea sufletului meu. Amin."

Toată adunarea se ridică în sus și jură. După aceea se ceti și se aprobă petiunea și liberarea lui Florian Micheș. După ce o subscrie președinții, fură însărcinați cei doi secretari să o dea comisarilor cu rugămintea de a o înainta guvernului.

Apoi adunarea se risipi, ducându-se la prânz.

„In toată ședința desbaterile fuseră vii, entusiastice și prea puțin curmate prin opozițiuni, căci tot ce se vorbea era numai nouă întăriri ale adevărilor propuse de unul recunoscute mai de toți — scrie „Gazeta."

Acest lucru îl mărturisesc și comisarii guvernului în raportul lor, zicând că adunarea s'a ținut „în marginile cuvinței, fără nici o agitațiune și în cea mai mare liniște."

Un cuvânt la situația poporului nostru.

II

Dacă e, ca serios să așteptăm progresul școalelor, trebuie să cercetăm rezultatele și roadele lor și după acelea să le calificăm.

Satistica ni spune, că svedezii au cei mai puțini analfabeți, prin urmare organismul acelor este mai conducător la scop, din acest punct de vedere.

Dacă vom studia serios școala svedeză, ne vom câștiga convingerea, că aceea tinde în mai mare măsură a satisface cerințelor vieții, că în adevăr învățământul svedez e pus pe principiul: nu pentru școală, ci pentru viață.

Conduși de un dor de progres, în hiperzelul nostru ne-am abătut mult dela adevăratul scop al școalei, câte din cunoștințele abstracte și ideale de azi, cari sunt prevăzute în programele școalelor populare, nu s'ar putea omite chiar, ori înlocui cu cunoștințe reale, cari să aducă viitorului om folos în viață.

Eată un motiv, pentru care poporul în parte este străin de școală.

Să luăm d. e. limba română cu complimente, atribute, circumstanțe și alte cunoștințe abstracte, cari nu aduc elevului nici un folos real; pe când d. e. scrierea dictando, contragerea în scris a cuprinsului unei bucăți de lectură, punerea unor idei pe hârtie, de cari va avea elevul folos, sunt cu totul neglese.

Fiind poporul nostru eminent economic, atențiunea noastră trebuie îndreptată mai mult în această direcțiune.

Sinceri să fim, pe lângă câte școale sunt de fapt grădine de pomi la noi?

Nu vom a scusa pe nimeni, păcătuiesc în parte învățătorii nostri în această direcțiune, dar și mai mult cei ce nu se interesează, ca de fapt învățătorimea să vadă că încă-i întreabă cineva la noi de grădine de pomi.

S'a surlat în acest ziar ideea, ca în institutele noastre să se instituie o catedră de economie, carea să fie ocupată de un specialist econom, ca cel puțin în viitoriu să nu dăm neamului învățători, cari nici că au văzut vre-o grădină de pomi de model, ori să fi oltoit.

Am văzut cum în timpul mai nou statul s'a interesat mult de dezvoltarea economiei, așa a declarat înființarea școalelor economice de repetițiune, și a deschis cursuri speciale pentru pomologie. Noi însă ne închinăm sorții, în mod nedemn.

Avem informațiuni, că unele comune bisericesti din Banat din propriu indemn au înființat unele cursuri economice de repetițiune, la cari au aplicat pre învățători; dar ce să vezi, a venit inspectorul regesc și a denegat acelor învățători îndreptățirea de a conduce atari școale, din lipsa calificățiunii formale.

Rugăm deci pe Ven. consistorii și preluștrii prelați, să binevoiască a lua de urgență deschiderea unor cursuri de economie, în cari să se propună economia de câmp, pomologia, vieritul și alți rami economici.

Ușor s'ar putea d. e. a se înființa pentru diecesa Aradului o economie de model la mănăstirea Hodoș-Bodrog, unde în ferii să se întrunească din fiecare tract câte 2 învățători mai apți, cari apoi să instrueze în conferințe particulare pre ceia-l'alți colegi, căci participarea învățătorilor confesionali la cursuri străine nu este oportună din mai multe puncte de vedere.

Ușor am putea realiza aceasta idee, că la Hodoș-Bodrog s'ar putea întreține ușor 30—40 învățători timp de 2—3 septemăni, și nu ne îndoiim că acest sacrificiu s'ar putea presta, numai bunăvoință să nu lipsească.

Cunos și aș putea numi țărani din comuna mea, cari de pe un intravilan de 3/4 juger scot 3—400 fl. venit curat din poamele produse de ei.

Să privim la țărani Stiriei și vom vedea că trăiesc cu îmbelșugare din poamele lor alese.

O scădere capitală are școala noastră căci nu consideră calitatea ci cantitatea materiei, ear cultura inimei, formarea caracterului este în mare parte neglesă, chiar pentru motivul că în inspecțiune nu se pun temei pe atari însușiri.

Sunt frumoase și laudabile dispozițiuni ven. consistorii emise în cauze școlare, orbi este însă a privi indiferentismul organelor din parohie față de cauza școlară, și câte comune nu vezi în școale decât băncile, cărți și alte mijloace de învățământ nici vorbă de ele.

Dorim, ca cu o zi mai curând ordine să se facă în școalele noastre, dacă ni-e scuză viața națională. Nu voiu să scuz pe cel lenes și nedemni din corpul învățătorilor, aplice-se asupra lor ori și ce mijloace corective, dar înainte pretindem a li-se da posibilitatea să lucreze, să li-se asigure solvirea regulată a salariului, precum și mijloace de învățământ necesari, căci și cel mai zelos învățător în lipsa acelor și în fața indiferentismului organelor din parohie îl indispu. Timpul suprem este a se pune în viitoriu mai mare temei pe frecventarea școalei de repetițiune, căci ce vor folosi frumoasele cunoștințe câștigate în cursul cotidian, dacă elevul eșind din școală, le uită toate?

Laudă merită sinodul eparhiei Aradane pentru salutara dispozițiune de a se face examen și cu elevii cursului corepetiționar.

Pentru a da un impuls cauzei învățământului, așteptăm, ca ven. consistorii să trimită barem în regiunile unde știu periclitată existența școalelor confesionale, comisarii consistoriali din gremiul seu, ca astmod să câștige informațiuni exacte și nemijlocite despre starea școalelor noastre.

În reasumat cerem.

1. Învățământul primar să se reformeze cu restringerea cunoștințelor abstracte ideale și estinderea cunoștințelor reale practice.

2. Să se inactiveze cursuri de economie pentru calificarea învățătorilor nostri pentru școalele repetiționare economice.

3. Să se pună mai mare temei pe educațiune, cultura morală și a bunului simț, considerându-se mai mult calitatea decât cantitatea în materie de instrucțiune.

4. Să se disciplineze organele din parohie pentru indiferentismul lor față cu cauza școlară, nu altcum.

5. Să se aplice mijloace corective și față de învățătorii cari nu și implinesc chemarea.

6. Școala de repetițiune să se inactiveze pretutindeni.

7. Să se trimită pentru inspecționarea școalelor comisarii consistoriali.

Din ticăloșiile diregătorilor ungurești carte cetire.

(Urmare și fine).

Martorul Bragie Vasalie din comuna Ninoești și susține întru toate fasiunea făcută în luna lui Maiu, și publicată în jurnalul „Tribuna Poporului“ numărul 150, mărturisind și acuma, că pentru primărie plătit la mânil subagentului Egri Salamon, sarcumar în comuna Nimoesci, 150 florini, însă nefiind ales, după alegere banii i-a recăpătat dela subagent.

Primarul actual Șora Toader din comuna Feneriș a fasonat, că în anul 1897 pentru primărie a solvit la mânil protoagentului Herz Jóska 20 florini. Tot odată a mărturisit, că protoagentul Herz Jóska cu ocaziunea solvirii celor 20 florini i-a zis, că aceasta sumă de bani e pe partea protopretorului Beliczay Sándor, și că altcum nici nu poate fi ales de primar.

Martorul Lala Moise tot din comuna Feneriș a fasonat, că cu ocaziunea alegerii sale de primar comunal a solvit deadreptul la mânil lui Beliczay Sándor 20 florini pentru primărie. Aceasta mărturisire o întărește cu depunerea jurământului.

Domnul Corneliu Foltuț preot în Feneriș, Mașcaș Petru, Sala Petru, Ispas Toader, Ispas Pavel, Popa Moise, din Feneriș, toți își susțin, întru toate fasionările lor cele grave, făcute în luna lui Maiu, contra fizolgăbirului și a protoagentului Herz Jóska. Fasionările acestor martori se află publicate în numărul 146 al jurnalului „Tribuna Poporului“.

Martorele Miheș Toader din Feneriș, neagă ca să fie dat oare-careva sumă de bani sau ori-ce obiect prețios lui Beliczay Sándor pentru primărie, însă fiind admis la jurământ — deneagă depunerea.

Protoagentul Herz Jóska a fost confrontat mai mult ca cu 20 martori, cari i-au spus în față atât faptele densusului, cât și ale protopretorului.

E de însemnat, că protoagentul Herz Jóska în restimp de trei zile a fost tot confrontat cu martori, dar în timpul acesta fizolgăbirul Beliczay Sándor n'a intrat în sala de investigațiune, ca să vadă că prin ce tortură trebuie să treacă sincerul seu amic și măcar să-i dea un cuvânt de mângâiere.

Goilan Sandre și Coste Costan din comuna Căbesci își susțin fasionarea lor făcută în luna lui Iunie în Oradea-mare, prin care adeverec, că pentru de a pute alege de primar pe Seliștean Micula, au imprumutat dela Sărb George 100 de florini, care sumă de bani au dat-o agentului Ullmann Jakab din Căbesci, ca să o ducă fizolgăbirului Beliczay Sándor.

Agentul Ullmann Jakab recunoaște, că a primit suta de florini și că a mers cu banii la Beliczay Sándor.

Au mai fost ascultați încă mulți martori, dintre cari mulți au mărturisit adevărul, alții au fasonat negativ, dar admiși fiind la jurământ, au denegat depunerea.

În anul 1897, Noemvrie 19-lea, am petiționat la dl vicecomite al comitatului Bihor, ca pe toți martorii, cari în decursul investigațiunii au fasonat negativ, însă admiși fiind la jurământ au denegat depunerea jurământului, conform ordinațiunii ministeriale să-i provoace de nou la depunere, și dacă de nou vor denega depunerea jurământului, în cas ca acela să-i convingeze la mulctă banală. De atunci azi mâne sânt cinci luni și domnul vicecomite încă n'a făcut nici o dispozițiune; ce e cauza tăcerii — nu știu.

Cauza de investigațiune în stadiul de azi încă nu se poate considera de încheiată, de oare-ce o parte esențială a procedurii a fost omisă cu totul de comisarul investigător, așa încât la o privire mai generală apare totul într-o lumină sinistă, ceea-ce aruncă nu puțină umbră peste intențiunile comitatului de a erua adevărul în toată claritatea sa.

Astfel s'a întâmplat în ziua de 17-lea

August 1897 în special, și în modul cum s'a efectuit ascultarea martorilor clasici: Petru Dringo, care a fost fasonat, că pentru alegerea de primar a plătit zece bucăți de câte 10 florini, adecă una sută de florini în prezența notarilor Ilie Frenț, din Remetea, și Iosif Popp din Căbesci, apoi a martorului Andreiu Papfalvai preot în Delaiu, la a cărui insistență și promisiune solemnă de a fi recunoscător alesul, a fost candidat primarul Dringo Petru. Aceștia parte nu s'au prezentat, pentru a face iluzoriă confrontarea lor, și cu toată insistența mea și a avocatului de a fi citați și confrontați, pe motiv că date positive și directe nu involavă, aceste fasion la adresa protopretorului, s'a delăturat și spre cea mai mare mirare a mea cu aceasta s'a finit și cercetarea.

Am așteptat să ved cum va dispune comitatul în aceasta cauză ponderoasă, și ce sentență va aduce, dar până acuma nimic, ci din contră se vorbește, că fiscal comitatens și-ar fi dat și opiniunea pentru achitare, având comisiunea administrativă pe aceasta basă să decidă în prima instanță.

Protofiscal, domnul Király Victor e om bătrân, a suferit de un morb greu timp mai îndelungat, și eacă i-se dă pentru studiere o cauză care pretinde studiu îndelungat și multă paciență. — Deci e ușor de înțeles opinarea Domniei Sale, mai având în vedere și aceea, că omul bătrân nu arare e influențat de multe impregiurări și considerațiuni. Dar' cauza nu poate fi finalizată prin sentența comisiunii administrative, ci trebuie să se declare în aceea pe lângă ultimul for și cel mai competent for ce se chiamă opiniunea publică.

II.

Din toate faptele ilegale și abuserile comise de Beliczay Sándor, publicate în anul trecut în „Tribuna Poporului“, sunt adeverate următoarele, anume:

1. Că densusul ca protopretore ordinațiunea emanată de ministerul de industrie și comerțului, și respective de vice-comitele comitatului Bihor — în cauza petițiunii măcelarilor de carne de porc (henteși) din Beiuș, o a comunicat ca interesat tocmai în înțeles contrar, adecă fals.

2. Prin ascultarea celor 25 votisanți, cari au participat la alegerea primarului din comuna Telek în 1897, s'a adevărit, că pentru Bartha Văsalie, protegiatul lui Beliczay Sándor, s'a dat 11, eară pentru Liber Micula 14 voturi, și totuși în protocolul de alegere subscrie de Beliczay Sándor ca protopretor se zice, că Bartha Văsalie a căpătat 13 voturi, eară Liber Micula 12 voturi. Oare acest protocol se poate zice autentic, și nu fals?

3. A vândut primăriile comunale pentru bani, ca și cum ar fi marfa densusului, și a primit banii pentru ele sau de-adreptul la mânil sale, sau prin protoagentul Herz Ioska, și alți agenți ai sei, cărcimari dela sate.

4. A candidat de primar astfel de oameni, cari atât din punct de vedere intelectual, cât și material sunt cei din urmă în comună, și în cari locuitorii nu au putut avea nici o garanție, căci în cas când se alegeau, — era rușinată comuna. — și pe astfel de oameni pentru aceea-i candida, ca așa să poată forța alegerea protegiatului seu, care a făcut mântuire.

5. S'a constatat că și-a organizat o haită de agenți din cărcimarii dela sate cu ajutorul cărora a vândut primăriile pentru bani și așa a mâncat sudoarea mai multor oameni.

6. S'a constatat că voința poporului nici odată nu a luat-o în considerațiune.

7. S'a constatat, că demoralizațiunea și corupțiunea prin faptele lui Beliczay Sándor s'a răspândit în tot cercul, încât azi mai desolat cerc nu poate fi în toată țara.

8. S'a constatat, că oamenii de influență și samsari au devenit toți cărcimari jidani cu oareși-care trecere din cerc, cari ei au condus alegerile, ei au designat, cine și cum să fie ales de primar ori alt anume

au încasat din multe locuri bani pentru Beliczay Sándor, ei au fost expresia vie a corupției. — Sic!!!

Prin fasonarea martorilor s'a constatat, că prin terorism și pe unii notari s'i-au folosit de instrumente la încasarea banilor plătiți pentru primar, dând o urmă mai notedă și legislație bilemului delegat.

În cercul Beiușului aerul e inficiat, demoralizația și corupțiunea domnesc în gradul cel mai mare, rămânerea și pe viitor acestui om în oficiul de protopretor ar însemna, că păcatul e aredicat la rangul de virtute, și enormele abuzuri comise de el sunt încoronate cu laurii nevestezitori ai nemuririi, ar însemna, că ciurma și pesimismul și pe viitor să domnească pe teritoriul cercului, căci ce sunt oare Beliczay Sándor și banda lui de agenți, decât ciurma și pestilența, sunt mai periculoși decât șarpele și tigru, căci de aceste animale sălbatice omul se poate apăra cu arma, dar' de ciurma și pestilență numai prin curățenie și desinfecția aerului se poate scăpa.

În Italia, în munții Spaniolilor, mai ales în provinciile Apulia, Calabria și insula Sicilia, domnește brigantismul; guvernul italian speșează anual milioane de lire pentru stăpânirea aceluia rău!!!

Și la noi în cercul Beiușului să nu poată superiorii comitatului Bihor a stîrpi o haită de agenți ticăloși, și pe membrii acestei haită cu șef cu tot nu-i pot da pe mâna justiției, unde să-și dobândească răsplata merităților?

Ce zic la toate acestea dl Végő Sándor, fost ablegat dietal, dl Benedek László jude regesc, și dl Fașie Teodor protopretor onorar comitatens în Beiuș?

Sau nu au auzit d-lor de mai mulți ani vorbindu-se publice despre abuzurile și neîncredutele fapte ilegale ale lui Beliczay Sándor?

Sau dlui Végő în anul 1897, Ianuarie, după amiază la 2 ore, în chilie sa vorbise nu i-a enarat toate faptele mășcate ale lui Beliczay Sándor, un cive de frunte în Beiuș?

Unde e auctoritatea, unde e respectul cerbul să aibă funcționarul prim al cercului? Când toți locuitorii cercului au micșorat mare, întreaga inteligență și popor, până în cel din urmă zileriu încă are cunoștință despre șarlataniile lui Beliczay Sándor? Și acest om Beliczay Sándor, reprezentantul suprem al fărâdelegilor, în anul 1897 stă 9-lea merge la Budapesta, se plânge acolo, că e persecutat de Români; zice, că dînsul e om curat, e patriot bun, și că prin îndurarea lui din oficiu curenții români s'ar judeca asupra curenților maghiari.

Acest om fără conștiință sufletească — modernul Tantalus — văzînd, că faptele mășcate săvîrșite de dînsul se descoperă la lume, se apucă de frunză și iarbă și zice, că contra dînsului se lucrează cu bani străini?

O ce nulitate! Dar' de lipsă sunt a se încasa bani pentru descoperirea faptelor mășcate ale unui om cufundat în noroiul păcatelor și fărâdelegilor, despre cari toți oamenii cercului au cunoștință?!

A, un om ca Beliczay Sándor poate fi reprezentantul patriotismului?

Idee nu are acest om despre patriotism, nu despre conștiința sufletească, nu despre adevăr și dreptate. Adevărul lui e minciuna, dreptatea lui demoralizația și corupția, conștiința lui banul câștigat fie și pe cele mai meschine căi, e ară patriotismul lui constituirea haitei de agenți.

Ar trebui să se știe, că patriotismul e un concept sârbătoreț, care numai rare-ori, se pronunță.

Nu despre curenții maghiari ori români se vorbește, nu despre cauză națională, aceste aparțin politicilor înalți. Aci e vorba despre stîrpirea răului încuibat în cercul Beiușului în ziua de 11 Octombrie anul 1876, când și-a pus prima dată piciorul în

cercul acesta Beliczay Sándor. E scopul a stîrpi răul, a desinfecția aerul inficiat cu totul, a exopera introducerea și respectarea legilor și a dreptului uman, a curății acest cerc devenit staulul lui Augias, de o haită de agenți și de șeful lor, și a pretinde, ca în administrațiunea cercului să se introducă liniștea și dreptatea, ce însă până când stă în fruntea cercului Beliczay Sándor, e o imposibilitate.

Caracter, dreptate, energie, cualificațiune și respectarea dreptului uman și a legilor, sunt de lipsă în cercul Beiușului, de acela om să trinită onorabili domni superiori ai comitatului de protopretor la Beiuș, care să fie în stare a reprezenta aceste însușiri nobile și frumoase, și nu țină în fruntea cercului un om care se leagănă pe „dolce far niente”, și care alta cualificațiune nu are, decât constituirea haitei de agenți și patriotismul fățurit.

Despre Dioscuri sau fiii lui Tyndores (Tyndoridai) Castor și Pollux frații Helenei, zice tradiția, că au fost gemeni, și după legenda grecească au fost eșiți dintr'un ou, care l'a născut Leda pe muntele Taygetos, adumbrată în tip de lebedă prin Zeus.

Dacă Castor și Pollux au fost frați, tot așa au fost și sunt și azi frați Beliczay Sándor cu Herz Jóska, sunt gemeni, căci ambii sunt eșiți dintr'un ou, care ou reprezintă minciuna, demoralizația și corupțiunea, cu un cuvînt starea prezentă din cercul Beiușului.

Comuna română Ds. Forău în privința administrațiunei aparține cercului Beiuș, e ară pentru alegerea de ablegat cercului electoral Ceica.

La alegerea proximă în anul 1896 toamna, curgeau corteșirile în gradul cel mai mare în cercul electoral de Ceica; candidatul Korda cutriera comunei, și câștiga alegătorii. Beliczay Sándor auzind despre corteșirile lui Korda Bandi, și-a propus să iasă în comuna Ds. Forău în interesul candidatului Goldiș Iosif, a plecat cu caleasa sa din Beiuș, și calea conducîndu-i prin comuna Socola, aici înaintea locuinței sincerului lui amic și frate gemen cărcămarul Herz Jóska a stat, și a strigat către dînsul: „Servus Jóska barátom, siess, gyere menyünk hamar” (Servus amice Iosife, grăbește, haid' să mergem iute), Herz Jóska la aceste cuvinte a eșit din locuința sa, și zicînd către Beliczay Sándor un „Servus barátom Sándor” (Servus amice Sandre) pe lângă stringerea mâinei s'a urcat în caleasă, unde a cuprins loc de-adreapta lângă fisolgăbirul Beliczay Sándor.

Sosind ambii amici în comuna Ds. Forău, acolo au conchemat alegătorii la o casă, și Beliczay Sándor știind, că fratele seu gemen Herz Jóska e mai bun orator de cât dînsul; l'a rugat pe acesta, ca să vorbească către popor, și să-i spună scopul venirii, ce Herz Jóska a și împlinit, e ară Beliczay Sándor scuturînd din cap a admirat rara elocuență oratorie a fratelui și amicului seu sincer.

Și acum îmi iau permisiunea a face următoarea întrebare:

Acei 16 onorabili protopretori și 21 onorabili pretori ai comitatului Bihor mai pot fi solidari și colegi cu Beliczay Sándor? La masa verde a comitatului mai pot ocupa loc lângă dînsul? Mai poate susta între dînsii și Beliczay Sándor amicitia sinceră? Mai pot stringe mîna cu dînsul? Mai pot primi cuvîntul lui cuvînt de parolă? Mai pot sta de vorbă cu un așa om, căruia i-au spus martorii țărani în față, că a primit dela dînsii bani pentru primării, și că a avut o haită de agenți prin cari a mijlocit vinderea primăriilor!! Nu cred, că vor sta cu dînsul de vorbă, căci cei 37 ofițanți ca oameni de caracter nu se pot dejosni a fi în amicitie de colegialitate și solidaritate cu un om cufundat cu totul în fărâdelegi și în noroiul păcatelor sale.

Despre faptele lui Beliczay Sándor au cunoștință toți acei domni ofițanți comitatens, cari au fost în funcțiune de pretori în cercul Beiușului, și cari s'au scărbit de multe-ori de faptele lui Beliczay Sándor.

ocasiunea investigațiunei ținută în an trecut Beliczay Sándor a mobilizat tot apatul oficios, toți agenții săi, ca să înduce pe martori a nega toate, și prin acesta a adevărit, că dînsul e om curat și că toate cele publicate contra dînsului în „Tuna Poporului” sunt minciuni și scor-niti.

Leă dar' sunt minciuni cele publicate de ine, atunci de ce lipsă a fost prin mobilire a lua în ajutoriu aparatul oficios și oficios? a se ruga de martori, ca să neg tot, și față de cari nu succedea cu ruga, pe aceia a-i terorisa și corupe cu bar' Pentru-ce au fost toate aceste de lipsă dacă Beliczay Sándor s'a știut pe sinevinovat, adevă om curat? De sigur penă aceea, pentru-că s'a știut păcătos, și știut, că toate cele publicate despre dîns sunt adevărate.

În anul 1897 August 15, când cu ținerea investigațiunei în Beiuș la casa comună, a zis Herz Jóska către martori: „Negați toate, că nu v'e v'a jura nimenea”. Beliczay Sándor le-a auzit aceste vorbe, căciimediat pe lângă Herz Jóska și pe lângă martori se preumbla.

În anul 1897 Maiu 15 cu ocasiunea investărei în Remetea a zis fostul, de prezentemeritul notariu din Răbăgani, Teodor Ciume: „Negați toate, că nu v'e va jura nimenea”.

Acești păcătoși însă nu și-au ajuns scopul, aci pe lângă toată rugarea, infricarea și terorismul desfășurat din partea dînsilor și a nor notari comunali, precum a tuturor agenților dela sate, mulți martori au spus adevărul, și nu au primit prețul lui Iuda.

III.

Donilor dela comitat, Vă rugăm! Limpiziți atmosfera în cercul Beiușului, ca să avem și noi odată aer curat, și nu tot inficiat de miasme otrăvicioase produse prin Beliczay Sándor. Lăsați să fie și în călindarul cercului de Beiuș însemnate odată zile frumoase și senine, și nu tot „atri dies” (zile nefericite).

Trimiteți-ne un Epimenides, care să ne scape de rușinea și păcatul produs prin Beliczay Sándor în decursul alor 21 de ani.

Dați-ne odată de protopretor un om curat și rigoros, care să iubească dreptatea, e ară nu minciunile, înșelăciunile, stîmbătățile, nedreptățile și constituirea haitei de agenți, care să nu beie poacă de frățietate cu cărcămarul Herz Jóska și ortacii săi; care să abă conștiință curată și caracter firm, și să nu răspândească corupția și demoralizația în acest cerc nefericit, precum le-a răspândit Beliczay Sándor, acest Akumân (Aschimob) Archider al lui Ahriman, ci din contra să le stîrpească cu totul, ca nici urmă să nu rămână din faptele acestui mai periculos monstru dintre toți archilevii (diavolii) amici ai dînsului, cari îi are pe aici.

Lăsați pe acest reprezentant suprem al păcatului și fărâdelegilor, pe acest Mephistofeles (Mephir, tofel — nimicitoriu, mincinos).

Hăduiți pe acest Epigon, ca să nu curge, că în orașul Beiuș edificat pe rîpa fluviului Crișul-negru și a văii de Nimo-ești, să se mai poată susține, ca într'un Eldorado, precum s'a susținut espulsata familie Ducaș din Peru în orașul „Mano del Dozalo” edificat în America de Sud pe rîpa lacului Parme.

Mântuiți-ne de acest Pygmeu, de aceasta nulitate administrativă, ca să nu mai aibă timp a trăi aici în Beiuș zile Aranjueze cu amici, tovarășii, sfetnicii și campionii săi de cruce: Herz Jóska, Klein Jakab, Leipnik Márton, Schönzveig József, Ullmann Jakab, Egri Salamon, Spierer Adolf, Weisz Móricz, Stern Jóska și alții de pînura acestora.

Dați-l sub grija lui Charon, care așezîndu-l în luntrița sa să-l treacă, peste rîul Acheron, și ajungînd cu dînsul în Amenthes (iad), să-l transdee pe mînilor zeului Osiris, ca acesta cu cei 42 judecători ai săi să-l judece după meritele dînsului; căci precum demonul „Kali” a fost

inimicul Zeilor, tocmai așa e acesta „Astujad” inimicul dreptății și al adevărului.

Scutiți-ne de acest „Acordiacus”, care pe lângă toate că se vede a-și trage originea din orașul Abdera: totuși e tiran ca Agathokles, a cărui meserie a fost olăritul dar' ajungînd dl Syracusei, — deveni cel mai mare tiran și om fără inimă, până-ce în urmă pentru tirăniile sale însuși nepotul seu Archagatius fu silit a'otrăvi.

Apărați-ne de acest Asmodeu (nimicitorul), acest spirit rău, duh necurat, care constituindu-și „Arciera” (garda personală) din Herz Joska, Leipnik Márton, Klein Jakab, și ceilalți mai sus numiți, cu ajutorul acestora a despoiat pe aspirații de primari de agoniseala lor câștigată cu mare sudoare.

Prefugați-l pe acest „Afosis” (zeu rău) să nu mai aibă dreptul de a sta în fruntea cercului de Beiuș, și-l dați pe mînilor lui Aidoneos (Zeul iadului), ca să-l ducă în împărăția sa, și să se servească cu dînsul, și vă asigurăm că nu i vom face parastas căci știm prea bine, că păcatele dînsului sunt așa de enorme, încât ori-câte parastase i-am face, și ori-câte mise s'ar servi pentru sufletul lui în sfintele biserici din toată lumea, pentru el nu mai e scăpare, căci „Aidoneos” va pune păzitori pe lângă persoana dînsului pe cei mai puternici servitori archidevi (diavoli) ai săi, și-l va grijii ca pe cel mai prețios talisman al seu,

Bine-voiți a nu protegia pe acest Autăos pitic, căci nu merită, ci mai bine-l dați pe mînilor lui Hercules, ca să-l țină sus în aer, și să-l sugrume de pe capul nostru, și noi aprefiînd meritele dînsului, din tot sufletul și din toată inima îi vom striga: „Apage satana”...

Dați-l pe mîna lui Apolon și a lui Hercules pe acest Python, pe această Hydră.

Eu i-aș recomanda lui Beliczay Sándor, că dacă mai poate fi speranță de a se poacă de păcatele cele multe ce le are: să păsască de călugăr în secta „Akoimeților” (neadormiților) și apoi să se ducă ca călugăr în Sudul Arabiei la strîmtoarea „Babel Mandeb” (poarta lacrimilor) unde nu știe calea îi voi da eu instrucțiune geografică, prin care va fi condus, precum a condus pe Theseus firul Ariadnei când s'a coborît în Labyrinth ca să omoare pe Minotaurus.

Căci dacă va fi lăsat Beliczay Sándor și mai departe ca protopretor în cercul Beiușului: atunci cu tot dreptul putem zice că în fruntea cercului stă „Belial” (Beligal) demonul stricător, ruinător; stă „Cernabog” zeul întunerecului; stă reprezentantul și răspânditorul suprem al corupțiunei și demoralizației, stă cel mai ticălos și nemernic ofițant administrativ, — stă „Bă-laurul”, acest monstru reprezentant al întunerecului.

În numele umanismului și al dreptății vă rugăm d-lor dela comitat, ca să ne scăpați de acest om fără conștiință sufletească.

IV.

Și acum permiteți-mi d-le Redactor să vă comunic și despre faptele altei celebrități de pînura lui Beliczay Sándor, și a-nume din faptele lui Körner József notarul cercului de Budureasa.

Körner József e notarul cercului de Budureasa, la care cerc aparțin comunei române: Budureasa, Cărbunari, Sacă, Seliște Telec și Talpe, și totodată e cumătrul și cel mai aprig părtinitor al lui Beliczay Sándor.

Notarul Körner József cu ocasiunea încasării contribuțiunilor erariale și comunale sub titlul de spese execuționale — după 1 fl. de contribuțiune încasează mai puțin 5 cr., dar' sunt nenumărate casuri când încasează după fl. și 10 cr.

Am văzut mai multe baletе, în cari contribuțiunea erarială a contribuentului era în sumă de 10—12 fl., — omul și-a solvit toată contribuțiunea încă în prima jumătate a lunii lui August și totuși spesele execuționale erau 50—60 cr.

PARTEA ECONOMICĂ.

Stropirea sau pumparea villor.

Se știe, că de vre-o câțiva ani s'a ivit un morb nou, care atacă atât viile scăpate de floxeră, cât și pe celele sădite cu altoi. Acel morb sau mai bine zis nimicire, provine din partea unei insecte abia vizibile, numită „peronospora“, care atacă toate părțile crude ale butucului, adică: lăstarii, frunzele și strugurii.

Peronospora*) se ivește mai ales pe frunze, în formă de bureți albi și galburii, mici și mărunți, ca firele de pulbere ori de făină. După ce au ajuns la starea de coacere, celulele sau beșicuțele se sparg și dau naștere la alte vietăți și tot așa, până când într'un singur an se înmulțesc cu milioanele și în acest chip devastază și nimicesc cu desăvârșire toate viile, dacă omul nu ar ști să le aperse.

Pentru de a împedeca înaintarea nimicirei, viile atacate de „peronospora“ se stropesc din pompe anume făcute, cu apă galicioasă, adică apă în care s'a dizolvat sulfat de cupru sau peatră vântată și var, amestecate în proporție.

E legea că la stropirea I-a să se amestece un percent, adică: la 1 Hectolitr de apă să se pună 1 chilo de galiță și un chilo de var.

Fiind însă, că anul trecut (1897) a fost foarte priincios pentru de a se înmulți peronospora, cu toată truda și paza ce au luat-o oamenii, așa că mai toate viile au fost pigulite de frunze, ear' urmarea se vede în anul acesta căci abia a dat lăstarul și inimicul s'a și ivit pe frunze formându-și locuințele, o de lipsă, că apa galițioasă să fie mai tare, adică să se pună 1 1/2% sau în 1 Hect. apă să se dizolve 1 1/2 ch. de galiță sau peatră vântată și 1 1/2 ch. de var.

Stropirea să se facă fără amănare, căci făcându-se încă de pe acum, când peronospora e în dezvoltare, să poate ajunge la un rezultat îmbucurător. Dacă se face prima stropire cum se cade, atunci puterea insectei e împedecată și nu va putea să strice.

Stropirea să se facă pe timp frumos, căci făcându-se când plouă, toată materia galițioasă va cădea de pe frunze și atunci lucrarea n'a fost zadarnică.

Am zis, că anul trecut a fost priincios pentru sporirea peronosporei, cauze au fost ploile cele multe și timpul nepotrivit pentru stropire. În urmă, ne mai fiind mijloace destule de nimicire, peronospora s'a tot înmulțit până spre toamnă, când au căzut frunzele de vie, în care apoi și peronospora a stat încuibată până în primăvară, ear' acum a eșit pe frunze.

Cine crede, că va scăpa cu via în treagă și dacă nu va stropi-o, se înșeală amar.

Avem exemple destule, că în anul trecut nestropindu-o de fel — unii vieri — a căzut frunza foarte de vreme, ear' strugurii au rămas pe legi, neacoperiți și urmarea a fost, că nu s'au copt de fel, ori s'au uscat și ei înainte de vreme.

Atâta n'a fost destul, căci atacați fiind și lăstarii, aceia au rămas holnavi și neputându-se coace în anul acesta — ca loze, n'au odrăslit cum se cade nici roada nu dau un an sau doi.

Să ne apucăm de lucru dar', până nu e târziu.

Măderat, 7 Maiu n. 1898.

Petru Vancea,
învățătoriu.

*) Despre „peronospora“ e scris pe larg în cartea „Vieritul“ ce e de sub tipar acum în zilele acestea. Aut.

Acum luând în considerațiune, că pentru pătrărul al 3-lea și al 4-lea nu a putut fi executat: eclatant se vede, că respectivul notar a încasat în spese execuționale după 1 fl., 10 cr. și mai mult, ce întru înțelesul legii nu e iertat.

Dar' baletele mai dovedesc și altceva, anume mulți oameni solvându-și toată contribuțiunea anuală eiectată pe dînșii, — la finea anului nu li-au rămas nici 1 cr. restanță, și totuși în anul următor se aflau înduse în baletele multor contribuenți sumele restante dela 1 fl. în sus, fără ca să se motiveze că pentru-ce, și de unde își ia originea această restanță.

Din partea locuitorilor din comunele aparținătoare cercului notarial din Budureasa, sunt așternute la Onorata Direcțiune de finance din Oradea-mare peste 200 de balete, din ca. i cred că s'a convins despre adevărul celor publicate acum de mine. Onorata Direcțiune a trimis din sinul seu în cauza aceasta pentru investigațiune pe un oficiant, însă cum și cu ce succes a investigat aceasta, până azi nu se scie. Nici din departe nu-l suspitionez, numai atâta am de observat, că exmisul e afin cu notarul Körner József.

Causa aceasta stagnează de mai multe luni, nu se aude de ea nimic și mă mir, cum Onorata Direcțiune de finance lasă, ca cauza aceasta să doarmă și abuzurile să se poată continua și pe viitor.

Și aceste abuzuri notarul Körner József le continuă de mai mulți ani, fără ca să-i vină oare-cuiva în minte a-l lua la răspundere.

Notarul Körner József are salariu bun, precum și accidente multe și grase, pe caile le îngrase dânsul cum voesce, despre aceasta pe lângă alți mulți locuitori, — mai bine ar ști adevărul succesorii lui Samuil Bite din comuna Saca, dela cari pentru luarea casului de moarte și inventarea lăsmântului și-a specificat și încasat o sumă considerabilă de 600 fiorini, ear' dela alți locuitori pentru alte cause 40—50—100 fiorini și mai bine.

Dar' acestui notar nu-i sunt destule aceste venituri grase, ci se demite și la abus pe cale oficioasă, anume: Sub titlul de „providerea oaspeților (vendégellátás)“ specifică în favorul seu în preliminarele comunale anual suma dela 100 până la 200 fiorini, care sumă exactoratul comitatului Bihor și-a aprobează, notarul apoi conform aprobării aceasta sumă ilegală o repartiază după contribuțiune pe locuitorii comunelor, o încassează, o pune în busunarul seu și când se fac socoțile comunale alătorează despre aceasta sumă quitanța timbrată pentru fiecare comună și exactoratul comitatens aprobează și socoțile. Notarul din suma aceasta de bani își tractează apoi afinii și oaspeții sei, ține bancheturi și nici că-i pasă de sărăcia poporului.

Sub titlul de providerea oaspeților și pe anul 1898 încă a preliminarat notarul Körner József pe comunele aparținătoare notarului de Budureasa suma considerabilă de 100 fiorini, și anume: 1. In comuna Budureasa sub numărul curent 39 al preliminariei 40 fiorini; 2. In comuna Cărbunari sub numărul curent 35 — 15 fiorini; 3. In comuna Saca sub numărul curent 35 — 25 fiorini; 4. In comuna Seliște sub numărul curent 35 — 25 fiorini; 5. In comuna Telec sub numărul curent 36 — 20 fiorini; 6. In comuna Talpe sub numărul curent 34-lea 15 fiorini.

Dar' acest notar nu e îndestulesce cu abuzurile făcute, ci și în abuzuri încă comite din pismă abus și anume: Comuna Telec e mai mică în notariat, și în privința teritorului și în privința sufletelor și a contribuțiunii, și totuși pe aceasta comună preliminează 20 fiorini, până-ce pe comunele mai mari, mai avute și cu mai mare contribuțiune, câte 15 fiorini, de sigur din răsbunare, pentru-că locuitorii acestei comune cu ocaziunea investigațiunii făcute contra fiziolgăbirului Beliczay Sándor au fasionat toți grav și nu au retăcut și cruțat abuzurile comise de acesta cu ocaziunea alegerilor de antiști comunali din anul 1897.

Imi iau permisiunea a întreba pe Onoratul

exactorat al comitatului Bihor, că pe care 10. Care artichu de lege asigură lui artichu de lege se bazează când aproabă eliczay Sándor astfel de privilegiu? Când preliminarea și încasarea astorfel de spese fost adusă aceasta lege, dacă a fost a-ilegale preliminate de notar în favorul seu usă ce nu cred, prin dietă? apoi sancsub titlul de „providerea oaspeților“? și onată și promulgată?! și în care an apoi astfel de preliminarii și socotele pe ce pășit în viață?, care e numărul articobasă le așterne domnului vicecomite co-ului de lege, și din ce an? mitatens spre aprobare mai înaltă?! care ne-

11. Dacă însă astfel de lege nu există, atunci nu de spese ilegale, cu subscrierea numelui și

12. Au voie d-nii superiori ai cottomului se luptă cu foamea; în anul trecut a Bihor a termina cercetarea disciplinară conperit de boală porcii, în anul curent întrtra lui Beliczay Sándor, și când? și voesc vitele cornute și între oi a isbucni a'l da pe acest păcătos și haita sa de acălbaza, și au perit foarte multe. Oamenigenți pe mâinile justiției, ca să-și capete

13. Dacă însă nici Beliczay Sándor, nici Körner József nu vor fi dați pe mâinile justiției, ci din contră vor fi achitați! și lăsați pe voie liberă, ca să-și poată continua și pe viitor abuzurile oficioase, atunci mă rog să se comunice cu mine motivele achitării, ca să mă știu orienta.

14. Și mai aduc aminte d-nii superiori ai comitatului de proverbul latin care zice: „ruente fundamento ruit etiam superaedificatum“? și dacă își aduc aminte de acest proverb, atunci cred, că-l și pricep.

Unde e Themis! să fi murit cu totulul

15. Pentru cercul Beiușului? și să nu fie speranță de învierea ei? aceasta nu pot s'o cred; dacă însă acești doi oameni păcătoși pe lângă toate, că au comis enorme abuzuri oficioase, vor fi declarați de nevinovați, și pentru faptele lor ilegale nu vor căpăta răsplata cuvenită; atunci cred, că pentru cercul Beiușului Themis a murit, e îngropată, și nu e speranță de învierea ei, căci va fi documentat lumii, că în cercul Beiușului numai comițetorii abuzurilor oficioase pot avea speranța de a fi aplicați în funcțiuni administrative. Căci numai al acestora e dreptul și privilegiul.

16. Vă rog Domnilor superiori ai comitatului: nu identificați faptele păcătoase ale lui Beliczay Sándor și Körner József cu patriotismul, nu cu naționalismul, nu, căci aceste din urmă nu au nici un amestec cu abuzurile acelor doi păcătoși; ci binevoiti a păși rigoros și imparțial față de ei, și atunci veți descoperi nu numai atâtea abuzuri și ilegalități câte am publicat eu în jurnalul „Tribuna Poporului“, ci de nenumărate-ori mai multe, în cât Vă veți scandalisa de ele.

17. Să nu fie suspitionat nimenea, că a conclucrat la publicarea articolelor contra lui Beliczay Sándor și cumetruul seu Körner József, căci numai eu singur sunt acela care am strîns datele de mai mulți ani, dar' numai în anul 1897 am aflat de binevenit timpul de a le da publicității.

18. Vă rog să luați la cunoștință onorațiilor domni superiori ai comitatului, că nici clic, nici partid, nici Liga nu au cooperat la descoperirea faptelor lui Beliczay Sándor și Körner József, ci numai eu singur. Mai am date destule, cu publicarea cărora însă mai aștept, în speranță, că doară Themis va învia și pentru cercul Beiușului și D-voastre veți afla de bine a mântui cercul de oameni păcătoși ca Beliczay Sándor și Körner József.

19. Incheiu, rugând pe dl. Șa D. Dr. Beöthy László fizspanal Bihorului, și rugând pe Excelenția Șa ministrul de interne dl. Percezel Dezsó, ca să nu peardă din vedere cauza disciplinară a lui Beliczay Sándor și a lui Körner József, ci cu conștientiositatea ce merită a da satisfacție justiției vătămate, a da satisfacție cuvenită și mult cercatului cerc al Beiușului, ca să se știe, că dreptatea încă n'a perit.

20. Cu toată stima fiind,

Beiuș, 1898 luna Aprilie 22.

Ioan Nistor,
locuitoriu în Beiuș.

21. Cu toată stima fiind,

Beiuș, 1898 luna Aprilie 22.

Ioan Nistor,
locuitoriu în Beiuș.

22. Imi iau permisiunea a întreba pe Onoratul

alți locuitori din cerc?!

Cine sparge biserica?

Că vreme a fost Moise Boșcan preotul celuiului acea comună era cuibul scandalului. În urma acestora au răsărit pocăitii. Aceste ani de zile dela venirea sa de acolo pace și bunăvoință între oameni și pace era necășul cel mai mare al părintelui Boșcan, că toate uneltirile sale de a înșel pe preoți, au rămas zadarnice.

Poporul însuflețit de bunăînțelegere ce între preotul de acum H. Mladin și preotul T. Pinter, aproape în unanimitate ales pe vrednicul profesor din Brașov, pe protopop Givulescu.

Protopopul din Arad, Boșcan, care altfel era nici o căutare în afacerile parohiale, în Curticiu, împreună cu țingălarul său, făcând cu bucatatul sau fiu de pe la exilul Sever, s'a pus pe protest, adică să se scoasă voia unui întreg popor.

Consistorul a trimis să cerceteze protopopul pe protopopul tractului Dr. Ioan Trăilescu. În 11 al lunii acesteia a eșit protopopul în fața locului să cerceteze protopopul. Boșcan însă cu țingălarul său a luat niște căpătuiți, cari numai atâtea scoteau scotea din gâtul lor sătos, că nu se potopop să cerceteze. Și Boșcan înaintea poporului a pașit contra altui protopop cu cele mai spurcate vorbe, amenințând că va păși ca Ciocara în Cănad, că-l vor ține în coteț ș. a. Au protestat adeca ammalor, dar' acum se tem de cercetare, și Severul lui Boșcan a dat protestul scris și de oameni cari știu înșiși scrie și nu știu nimic de protest, ci dinu contra să se știe cine li-a scris numele. Va fi timpul suprem, ca părintele protopop Dr. Trăilescu să păsească cu toată energia contra acestor dărimători ai bisericii și să-l pună la umbră pe falsificatori. Biserica sperinde aceea, ca să o scape de fărădelegi.

Că vreme consistorul va închide ochii înaintea scandalului ce mereu le face protopopul Boșcan cu nenorocitul sau de la hazadar vor fi predicile și slujbele exemplare ale preoților din Curticiu, căci scandalul eșit din gura proterului Boșcan și a casei lui răstoarnă tot binele ce-l zădărește preotul în biserică, și dă pildă poporului a nu cinsti pe preotul sau și căpeteniile bisericicești, ci mai virtos a se arunca în brațele pocăitilor.

Tăcerea adeseori e mai păcătoasă decât vorbirea. De ce tace consistorul și stă cu mâinile în sân la atâtea păcătoșii ale acestor oameni?

Un bun creștin.

NOUTAȚI

Arad, 13 Mai n. 1898.

† Petru Chirilescu. Despre trecerea din viață a protopresbiterului emeritat Petru Chirilescu, despre care într'un nr. anterior luaserăm notiță, — familia decedatului publică următorul anunț funebrel:

Subsemnații cu inimă sfâșiată de adâncă durere aducem la cunoștința tuturor rudelor, amicilor și cunoscuților, că mult iubitul și neuitatul lor tată, soț, soțor, bunic și străbun Petru Chirilescu, protopop emerit al tractului Chișineu, paroh al comunei Chitighaz (Kétegy-háza) și cavalier al ordinului Francisc Iosif I-ul, după o viață plină de muncă rodnică pe terenul național bisericicesc și cultural, în anul 84-lea al vârstei, împărățit cu sfințele taine, în 8 Maiu la 9 oare a. c. și-a dat blândul, bunul și nobilul suflet în mâinile Creatorului. Rămășițele pământești ale răposatului s'au depus spre vecinică odihnă în cimitirul gr. or. din Chitighaz în 10 Maiu st. n. la 11 oare a. m. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Chitighaz (Kétegy-háza) la 9 Maiu 1898. Iulian Chirilescu, fiu. Gizela Habinay, noră. Maria Chirilescu, fiică. Gerasim Serb, ginere. Iuliu Gizela și Chirilescu, Miron Serb și soția Florica Abrudan. Aurelia Serb și soțul Dimitrie Machi, Ardelean Teodor, Florica și Virgil Serb ca nepoți, Miron Serb, strănepot.

Immormentarea decedatului s'a făcut cu mare pompă, deamă de binemeritul protopresbiter, ultimul dintre acei protopresbi-

teri venerabili, cari au luptat mult pentru emanciparea bisericii române de sub hierarchia sârbească. A participat la ultimul onor dat decedatului o imensă mulțime de public din toate părțile și de toate categoriile, ear' serviciul divin de înmormântare l'a celebrat Preacuvioșia Sa părintele protosinecel Augustin Hamsea, directorul seminarului teologic din Arad, asistat de protopresbiterii George Popovici (Șiria) și Constantin Gurban (Buteni), cum și de treizeci preoți.

Odihnește în pace slugă bună și credincioasă, căci multă este plata ta în ceruri!

† Petru Popa. Luni în 2 maiu st. n. după un morb îndelungat de pept și-a dat sufletul în mâinile Creatorului, învățătorul Petru Popa din Cilul de jos (Al-Csill) în etate abia de 32 ani și 10 ani de serviciu pe cariera învățătorescă.

Decedatul a fost un adevărat pretin tuturor colegilor sei, iubit de toți și cu deosebire de subreuniunea învățătorescă din tractul Buteniilor, la care a condus — fără nici o remunerațiune — agendele notariale — scripturistice până în ultimul său moment. În semu de iubire și recunoștință, subreuniunea învățătorescă i-a și luat o comună funebrelă, cu inscripțiunea: „Iubitului lor coleg Petru Popa — Cil, învățătorii din tract. Buteniilor.“

Totasemenea și marinosul domn Arcadiu Căcinea din Cil — carele precum la alte ocașii așa și acum a împărțit dinarul său celor lipsiți, asemenea și fondul de bucate din Cil. — Dzeu le răsplătească după merit frumoasele fapte de caritate.

Osemintele decedatului s'au depus spre eternă odihnă Mercuri în 4 Maiu n. la 2 oare d. m. în cimitirul gr. or. din comuna Cil.

Immormentarea a fost destul de pompoasă, demnă de învățător; un număr mare de poporeni s'au adunat — la indemnul vrednicului lor preot Nic. Dragancea, ca să dea cinstea cea din urmă învățătorului lor. Asemenea și un număr frumos de 8 preoți și 8 învățători din jur în frunte cu Dl. ppbit. tract. Const. Gurban, ear' la mormânt un „adio“ în numele colegilor a rostit Nic. Boșcai, inv. în Bodești, — ambele rostiri au stors lacrimi din ochii tuturor, mai vârtos din ochii învățătorilor prezenți.

Pe decedatul îl deplâng: Zena Popa ca soție, cu Emilia, orfana fiică abia de 5 ani; Chișana Bejan și Macrina Horga, ca surori; Terențiu Popa și Constantin Bejan, ca cumnați.

Fie-i țărina ușoară și pomenirea vecinică. Ghigoras.

Clarificare. Afiam de lipsă a declara, că prin publicarea numelui de „Ohrenschmalz Arpad“ în Nrul 80 al ziarului nostru nici prin cuget nu ni-a trecut a ținti la persoana unui sub-jude al tribunalului reg. din loc, care sub-jude nici n'a luat parte la tãmbălăul din Halmagiu-Brad, nici nu s'a amestecat în d'ale soviniștilor și este născut creștin.“

Foc mare în Arad. Joi după amiază cam pe la 2 ore s'a iscat un mare foc la casa dlui St. Antonescu, în strada bisericii. Focul a izbucnit pe partea de cătră curte a coperișului, și în scurt, câteva minute flăcările au încins întreg coperișul ear' de aci focul a trecut și la casa vecină care încă fiind acoperită cu șindile, a luat foc și într'un pătrar de oră ambele au ars de tot. Pompierii au eșit la fața locului foarte târziu, așa că n'au mai putut mântui nimic.

Ambe casele au fost asigurate; a lui Antonescu la banca de asigurare „Transilvania“, ear' cealaltă la Societatea de asigurare ungaro-franceză.

Asemănare potrivită. Într'una din ședințele trecute ale Dietei maghiare,

guveamentalii, cu ministrul de interne Perczel în frunte, se năpustiră asupra partidului poporal, ear' mai ales supra abatelui Molnár cu o înverșurare ne mai pomenită până atunci Deputatul Kubinyi Géza sbiera: „Afa cu gazemberii!“; voind într'adins cu această vorbă a lovi pe deputații partidului poporal, fiindcă apăruse acum atăva vreme broșura: „A gazemberek“ contra celor doi preoți Zimán și Zelenyák, cari scoaseră și ei la timpul seu broșura despre Kossuth-cătrătorul. Ca echou la aceste atacuri de mamelucilor din Dieta „Alkotmány“ dela 6 c. avea un foarte bun rîcol intitulat: „Dervişii uriași“. Intre altele găsim într'insul și urătoarea asemănare cât se poate de potrivită: „Căuele, când a furat un oîn culină și oamenii voese să-i-l iee, evine sêlbatic, mormăie, și rînjește cu dinții. Cugetă, că oamenii se vr spăria și-i vor lăsa pradă; în realitate însă i-e frică că-l vor bate. Să a se mire deci nimenea, dacă liberlii, în frunte cu ministrul de interne și aliații lor, independiștii de sub conducerea lui Kossuth Ferenc, se îndreptează contra partidului poporal“. — Într'adever cât se poată de potrivită asemănare.

Mailul din Șuștra, care era să se țină în 2/5 Maiu, din cauză familiară a învățătorului G. Caba, se amână pe ziua de 10/22 Maiu.

Cdor, pe cari îi privește. Niște coccași, cari aspiră pe mâne-poi-mân la „pită românească“, figurau Mercuri în majalisul ungurese arangiat de patrioții aradani în pădurea din Arad, arătându-și destoinicia în esdrăs.

Find coconășii tineri, se pot corege, deci nu le numim numele, ci în nume națiunii din care fac parte zicem: să le fie rușine!

Moștenitorii tronului român în Viena. Altețele Lor principele Ferdinand și principesa Maria, moștenitorii tronului României, au petrecut Mari (în 10 Maiu) în Viena, făcând preumblare prin oraș, ear micii prinți Carol și Elisaveta, au făcut preumblare cu trăsura în Prater. Joi dimineața Altețele Lor au plecat spre București.

Sinucidere. Ni-se scrie din Mercina, că Vinei, în 6 Maiu st. n., un nenorocit de om și-a curmat firul vieții spânzurându-se. Immormântarea i-s'a făcut Duminecă.

Ni o lucră plăcut lui Dumnezeu sinucidere; e păcat mare, și de aceea creștinii temători de Dumnezeu să se ferească de astfel de lucruri păcătoase. Vieța ni-a dăruit-o Dumnezeu, și numai el are dreptul să ni-o iee.

Arestarea unui înșelătoriu în Timișoara. Agenul din Timișoara, Solomon Hornung, a fcs în zilele trecute arestat, constatându-se asupra lui o mulțime de înșelătorii săvârșite față de comisiunile de asentare. Pentru plăta bună Hornung se pa feciorii de miliție, parte procurându-le paspoarte false, cu autoriul căroră să fugă din țară, parte dându-le medicina stricicioasă, în urma căroră feciorii deveneau absolut neapți pentru miliție. Hornung făcea astfel de isprăvuri în întreagă partea sudică a țerei, luând câte 800-1500 fl. de la clienții săi.

Cercul Mózes în Arad. De câteva zile a sosit în Arad cercul dlui Carol Mózes, stăbilinduse la capătul străzii Boczkó și dând seară de seară producțiuni cu program foarte variat și bine ales, și dispunând și de puteri foarte escelente. Credem, că și publicul nostru va afla distracțiune în reprezentațiunile acestui circ. Prețurile pentru locuri de șezut sunt de 1 fl., 80 cr., 60 cr.,

50 cr. și 40 cr., ear' în galerie prețul de intrare e 20 cr.

Petrecerea românească proiectată în Zlatna pe 3/15 Maiu a. c., după cum ni-se scrie de-acolo, s'a interzis de forurile comtetente pe basa unui ordin mai înalt. Pentru disolvarea ori și cărei întruniri pe aceea zi, pe lângă cei 7 gendarmi aflători statornic la stațiunea din Zlatna au mai sosit încă 17 gendarmi.

3/15 Maiu în Orăștie. Mâne seara, sâmbătă (2/14 Maiu) Românii din Orăștie arangează o serată teatrală - declamatorică, împreună cu joc, la care fac o invitare publică.

Avis.

On. Domni, cari s'au abonat la opul „Vieritul“ sunt rugați să trimeată prețul cărții și atunci vor primi cartea francată, ear' cine abonează dela 5 exempl. în sus, va primi cu rambursă postală (utânvétel).

Se notează, că cumpărătorii de mai multe exemplare primesc rabat convenit.

Măderat, u. p. Pankota, 7/19 Maiu 1898.

Petru Vancu, inv.

Convocare

La adunarea generală a despărț. XXV al „Asociațiunei pentru literatura și cultura poporului român“ pre ziua de 3/15 Maiu a. c. în comuna Incanzél pre 1 oară d. a., la care se invită nu numai membrii despărț. XXV, ci și toți binevoitorii și sprijinatorii „Asociațiunei“.

PROGRAMA:

- 1.) Deschiderea adunării prin Directorul despărț. V. Suciu.
- 2.) Raportul notariului R. S. Orbean.
- 3.) Raportul anual al cassariului I. Boeriu.
- 4.) Exmiterea unei comisuni de 2 membri pentru căștigarea de membri noi și încassarea de taxe.
- 5.) Alegerea unei comisuni pentru rederea rapoartelor de sub p. 2 și 3.
- 6.) Presentarea bugetului pre anul venitoriu.
- 7.) Raportarea comisuniilor de sub p. 4 și 5.
- 8.) Alegerea noului comitet pre periodul de 3 ani.
- 9.) Alte propuneri în interesul „Asociațiunei“.
- 10.) Închiderea adunării prin președinte. Căpușiu de Cămpie, 9 Maiu, 1898.

Vasilie Suciu, R. S. Orbean,
directoriul despărț. notariul despărț.

ULTIME ȘTIRI

RESBOIUL.

În sfârșit vine și o știre îmbucurătoare pentru Spanioli. Eată-o:

Londra, 12 Maiu.

Americanii au încercat mare pierdere. În orașul Cien-Fuegos (de pe coasta sudică a insulei Cuba) soldații americani eșiră pe țerm, pe când corăbiile lor pușcau grozav din tunuri asupra orașului. Tunurile spaniole de pe fortăreața orașului au răspuns; o granată aruncată a pricinuit grozavă pustiire pe o corabie americană.

Americanii au fugit înderēt la corăbiile lor, cari și ele s'au îndepărtat.

Apropiindu-se de orașul Cardenos, ajunsēră până la turnul luminător, dar' de țerm n'au putut da, căci la gurile riului au fost respinși cu mari pierderi.

Editor: Aurel Popovici-Barciuanu.
Redactor responsabil: Ioan Russu Șirianu.

587 szám
tkv. 898

III.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az új aradi kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Perjámos-haulikfalvi takarékpénztár végrehajthatónak Fencskey Alexa végrehajtást szenvedő elleni 200 frt tökekövetelés és járáskai iránti végrehajtási ügyében a temesvári kir. törvényszék (az új ara kir. járásbíróság) területén lévő Fönlakon fekvő a fönlaki 969 sz. tjkv. A I. 1. sor sz. alatt felvett 461. h. r. számú, 431 összeírású sz. házra 800 négyszög öl udvar és kertre, mely felerészben végrehajtást szenvedő felerészben pedig végrehajtás alatt nem álló Fencskey György tulajdonát képezi, és mely a végrehajtási törv. 156 §-ának d) pontja alapján gészen elárverezendő, az árverést 459 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan a 1898 évi Iunius hó 4-ik napján dél előtt 10 orakor Fönlak község Izánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron lól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át agyis 45 frt 90 krt készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában elzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 180 -a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kullított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Új Aradon 1898 évi Marezius hó 10 napján.

Az új-aradi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

dr. Simorfai

kir. aljbiró.

Banca generală de asigurare mutuală.

(33) 51—

„TRANSILVANIA“

IN SIBIU.

asigurează pe lângă condițiunile cela mai favorabile:

1. în contra pericolului de foc și exploziune; clădiri de ori-ce el, mărfuri, produse de câmp, mobile etc;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rete.

Deslușiri să dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatde: Arad, Bichis, Bihor, Clănad, Caras-Severin, Timiș și Torontal prin

Agentura principală din Arad.

(Strada Széchenyi Nr. 1, casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan, etagiul al II.)
precum și prin agenturile cercaute și speciale.**MUTARE DE COMPACTORIE.**

Am onorul a face cunoscut onoratului public, că

atelierul meu de compactorie

care până acum se afla în casa Nr. 16 din piața Andrássy, îl voi transmuta în curtea edificiului

HOTEL „PALATIN“.

Rugând on. public, ca și în acest nou local să mă onoreze cu prețitul sprijin, îmi voi da toată silința, ca și de aci înainte, ca și până acum, să obțin, prin serviciu prompt și ieftin, mulțumirea și încrederea onoratului public.

Cu profundă stimă:

168 1--3

Augustin (Gusztáv) Schwell

compactior,

construitor de cutii și compactorii de lux.

NOUA PRAVALIE

DE

VESTIMINTE BĂRBĂTEȘTI ȘI DE COPIL**IN ARAD.**Subserisul aduc la cunoștința onoratului public, că prăvălia mea
de până acum,

de ghete, pălării și obiecte de modă pentru bărbați

'mi-am îmbogățit'o prin

un depou de vestimente bărbătești și de copii.

Vestimintele sunt fine și ieftine, pe fie-care bucată e

„prețul fix“ cât se poate mai mic

În prăvălia mea se pot căpăta acum tot felul de articli aparținători branșei îmbrăcămintelor, onoratul public prin comanda făcute la mine, poate deci să facă cruțare de timp și de bani.

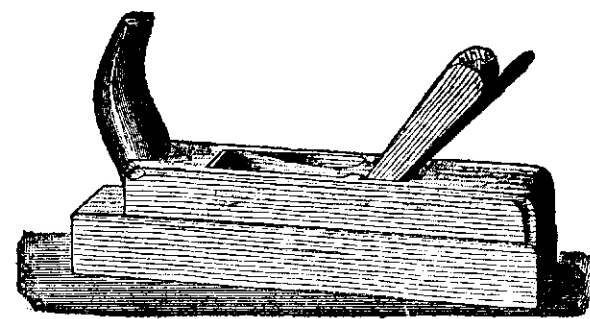
Recomandându-mi noua întreprindere bunăvoinței și sprijinul on. public cumpărător, rămân

cu distinsă stimă:

LUDOVIC MARKU

(149) —6

Arad, strada Andrássy Nr. 17

CARL F. JICKELI

(165) 5—10

SIBIU

trimite la cerere gratis și franco bogatul seu

PREȚ-CURRENT

(lista de prețuri) ilustrat și în limba română, asupra tuturor sculelor (unelte) de lucrări de lemn, pentru mășari și sculptori.